

gemeente
Goeree-Overflakkee

Behoeftetepeiling jeugdparticipatie 2019

Een behoeftetepeiling naar mogelijke vormen van jeugdparticipatie binnen gemeente Goeree-Overflakkee en een uiteenzetting van scenario's.

Steller: Nina van Welsenis en Tamara de Boed
Versie: 1
Datum: december 2019
Registratienummer: Z -19-118167

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Behoefteteiling	5
2. Literatuuronderzoek	6
2.1 Wettelijke kaders jeugdparticipatie	6
2.2 Praktische kaders en niveaus jeugdparticipatie.....	7
3. Interne gesprekken	7
3.1 Behoefteteiling	7
3.2 Vormgeving.....	8
3.3 Waarborging	8
4. Externe gesprekken	9
4.1 Gemeenteraadsleden	9
4.2 Kinderen en jongeren.....	10
4.3 Scholen.....	11
5. Scenario's en conclusie	11
Bijlage 1: Vormen van jeugdparticipatie	14
Bijlage 2: Vragenlijst	18

Samenvatting

In 2018 is er door de Adviesraad Sociaal Domein Goeree-Overflakkee een ongevraagd advies ingediend over het opstellen van een kinderraad op Goeree-Overflakkee. Daarnaast is er in juli 2019 een motie ingediend door de Partij van de Arbeid en ChristenUnie waarin aandacht werd gevraagd voor het opstellen van een jongerenraad. Beide hebben geleid tot een onderzoek, waarvan dit rapport het resultaat is. Huidig onderzoek is een behoeftepeiling als gevolg van deze initiatieven. Doormiddel van een behoeftepeiling wordt in kaart gebracht aan welke vormen van jeugdparticipatie behoefte is onder belanghebbenden, welke vormen van jeugdparticipatie er bestaan en welke mogelijke scenario's hieruit voortkomen. De centrale vraagstelling is: *welke vormen van jeugdparticipatie zijn er nodig in gemeente Goeree-Overflakkee?*

Er zijn verschillende kaders waarbinnen jeugdparticipatie vorm krijgt. Zo erkent het Kinderrechtenverdrag dat ieder kind recht heeft om zijn of haar mening te uiten en het recht heeft om gehoord te worden. Ook is jeugdparticipatie vastgelegd in de Jeugdwet, deze stelt dat gemeenten jongeren moeten betrekken bij beleidsvorming. Daarnaast heeft gemeente Goeree-Overflakkee een participatienota, waarin het belang van participatie wordt benadrukt. Er zijn volgens het Verwey-Jonker Instituut vier niveaus van jeugdparticipatie. In toenemende mate van invloed door jongeren zijn dit: informeren, raadplegen, inspraak hebben en het stimuleren van eigen initiatief.

Momenteel bestaan er geen concrete vormen van jeugdparticipatie binnen gemeente Goeree-Overflakkee. Een vorm van jeugdparticipatie wordt als toegevoegde waarde gezien, de behoefte van de jeugd moet hierin de leidraad zijn. De gemeente zal vooral een ondersteunende en faciliterende rol op zich nemen, afhankelijk van de behoefte van de jeugd. De samenstelling, vorm en thema's zullen in samenspraak met jongeren bepaald moeten worden. Verwachtingen vooraf helder hebben is belangrijk, om teleurstelling achteraf te voorkomen.

Ook raadsleden en basisscholen hebben meegedacht over jeugdparticipatie en geven een vergelijkbare behoefte aan. Er is behoefte aan jeugdparticipatie; jeugd is een belangrijke doelgroep op Goeree-Overflakkee die de gemeenteraad graag meer zouden betrekken. Scholen geven aan dat jeugd een frisse blik heeft en out of the box kan denken. Beide partijen geven aan dat de vorm vrijblijvend is, deze kan de jeugd naar behoefte invullen. Het is van belang dat de kaders en verwachtingen helder zijn.

Kinderen en jongeren geven aan graag mee te willen denken over onderwerpen die hen aangaan. Ook komen zij graag zelf met ideeën. Kinderen brengen creatieve ideeën en hebben een verrassende kijk op onderwerpen. Jongeren kunnen zelf adviezen indienen en daarnaast dienen als een klankbordgroep en zijn in staat om inhoudelijke feedback te geven. Ondersteuning en kaders vanuit de gemeente zijn voor hen belangrijk. Sociale media kan een belangrijke rol spelen om de mening van jongeren te verzamelen.

Concluderend gaat de voornaamste behoefte uit naar jongerenparticipatie (12-18 jaar). Kinderen brengen creatieve ideeën in, jongeren kunnen daarnaast ook als klankbordgroep dienen en zijn in staat om inhoudelijke feedback te geven. Zowel jongeren als kinderen zijn zelf ook gemotiveerd om te participeren. Aan de hand van de bevindingen zijn er verschillende scenario's voorgesteld; voor de jongeren hebben 'adviesvangers' de voorkeur, voor kinderen 'informeren'. Een jongerenraad, kinderraad of doorlopende lijn behoren ook tot de mogelijke scenario's.

1. Inleiding

Steeds meer gemeenten hebben aandacht voor jeugdparticipatie. Het aantal gemeenten dat jongeren betreft bij vormgeving, uitvoering en/of het evalueren van gemeentelijk beleid is tussen 2009 (40%) en 2016 (73%) bijna verdubbeld.¹ Jeugdparticipatie is een internationaal vastgelegd recht. Dit betekent dat kinderen en jongeren actief meedoen en meebeslissen in 1) voorzieningen waar ze zelf in meedoen of gebruik van maken, bij 2) gemeentelijk, regionaal of landelijk beleid en aan 3) activiteiten voor anderen in de samenleving. Voor overheidsinstanties is jeugdparticipatie een middel om beleid te toetsen en te verbeteren en om vraaggericht te werken.²

1.1 Aanleiding

Jeugdparticipatie kan op verschillende manieren worden ingericht, voorbeelden zijn het instellen van een kinderraad of jongerenraad. Het afgelopen jaar zijn deze initiatieven geopperd voor gemeente Goeree-Overflakkee door Adviesraad Sociaal Domein (ASDGO), de Partij van de Arbeid (PvdA) en de ChristenUnie (CU). In september 2018 heeft de ASDGO een ongevraagd advies ingediend over de oprichting van een kinderraad op Goeree-Overflakkee. In het advies stellen zij dat binnen gemeente Goeree-Overflakkee steeds meer sprake is van participatie door burgers³, bijvoorbeeld in de vorm van cliëntenraden en dorpsraden. Vanuit de Adviesraad komt de wens om ook kinderen meer te betrekken bij participatie binnen de Gemeente Goeree Overflakkee, door het oprichten van een kinderraad. De ASDGO stelt dat een kinderraad de doelgroep kan uitdagen om hun mening te geven, ervoor zorgt dat ze meer betrokken raken bij hun leefomgeving en ervoor zorgt dat ze meer inzicht krijgen in de werking van de gemeente en politiek.

Naast dit advies hebben de PvdA en de ChristenUnie in juli 2019 een motie ingediend over het opstellen van een jongerenraad in gemeente Goeree-Overflakkee. Hierin gaven zij aan dat steeds meer gemeenten in Nederland jongerenparticipatie toepassen en dat er ook vanuit de jeugdwet verlangd wordt dat jongeren actief betrokken worden.⁴ Een jongerenraad kan een volgende stap zijn in de richting van burgerparticipatie en een frisse blik geven.

1.2 Behoeftetepeiling

Huidig onderzoek is een behoeftetepeiling. De centrale vraagstelling is: **Welke vormen van jeugdparticipatie zijn er nodig in gemeente Goeree-Overflakkee?** Er is gekozen voor een behoeftetepeiling om het onderwerp jeugdparticipatie zo open mogelijk te benaderen en in kaart te brengen waar er onder verschillende belanghebbenden behoefte aan is.

Door middel van een literatuurstudie zijn er diverse vormen van jeugdparticipatie binnen verschillende gemeenten in Nederland op een rijtje gezet (Zie Bijlage 1). Vervolgens zijn er gesprekken gevoerd met intern en extern belanghebbenden. De gesprekken met de belanghebbenden zijn gevoerd op basis van drie hoofdthema's, namelijk 1) is er behoefte aan jeugdparticipatie, 2) welke vorm van jeugdparticipatie heeft de voorkeur 3) waar en hoe moet het initiatief gewaarborgd worden. Het beoogde resultaat is een weergave van

¹ Verwey-Jonker Instituut (2016). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland 2016*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.verwey-jonker.nl/doc/2016/staat-jeugdparticipatie-nederland-2016.pdf>

² Nederlands Jeugdinstituut (2019). *Jeugdparticipatie bevorderen*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Sterke-basis-voor-de-jeugd/De-rol-van-de-gemeente/jeugdparticipatie-bevorderen>

³ ASDGO (2018). *Ongevraagd advies oprichting kinderraad Goeree-Overflakkee*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://asdgo.nl/activiteiten/adviezen/download/72/ongevraagd-advies-oprichting-kinderraad-goeree-overflakkee>

⁴ PvdA en ChristenUnie. (2019). *Motie Jongerenraad*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.goeree-overflakkee.nl/document.php?m=46&fileid=243944&f=208dd147595a2c84a5f65c68eff2a961&attachment=0&c=218786>

verschillende scenario's waarin wordt geschetst hoe jeugdparticipatie kan worden vormgegeven.

2. Literatuuronderzoek

Voorafgaand aan de behoeftepeiling is er een kort literatuuronderzoek gedaan. Binnen dit literatuuronderzoek is er bekeken welke wettelijke en praktische kaders er voor jeugdparticipatie bestaan en op welke niveaus er jeugdparticipatie kan plaatsvinden. Daarnaast is er geïnventariseerd welke vormen van jeugdparticipatie er zijn en welke vormen voorkeur genieten bij andere gemeenten. Deze vormen zijn weergegeven in Bijlage 1 en kunnen als voorbeeld dienen voor jeugdparticipatie in gemeente Goeree-Overflakkee.

2.1 Wettelijke kaders jeugdparticipatie

In 1989 is het Kinderrechtenverdrag tot stand gekomen. In het Kinderrechtenverdrag staan onder andere de participatierechten van kinderen tot 18 jaar beschreven. Sinds 1995 zijn deze ook geldig in Nederland. Artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag erkent dat ieder kind het recht heeft om zijn of haar mening te uiten en het recht heeft om gehoord te worden in zaken waar een kind direct door wordt geraakt.⁵ Jeugdparticipatie is onder andere een mogelijkheid om inwoners voor hun 18^e al een stem te laten hebben.

Dit is tevens vastgelegd in de Jeugdwet. De Jeugdwet, ingegaan op 1 januari 2015, stelt dat gemeenten jongeren meer moeten betrekken bij hun beleidsvorming.⁶ Het is wettelijk verplicht om jongeren op een passieve, maar liefst actieve manier te laten meedenken over het beleid van de gemeente. Het biedt jongeren de mogelijkheid om te leren waar ze goed in zijn en om eigen verantwoordelijkheid te nemen. Op deze manier komt er beleid tot stand dat daadwerkelijk aansluit bij de leefwereld van de doelgroep. Jeugdparticipatie is dus verrijkend voor zowel jongeren als de gemeente.

Deze gedachtegang sluit aan bij het participatiebeleid van gemeente Goeree-Overflakkee. De gemeente werkt aan de hand van de Praat- en Procesplaat Participatie. De nota 'Maatschappelijke participatie' (verwacht in 2020) is hier ook op gebaseerd. In de veranderende samenleving is er een groeiende behoefte vanuit inwoners om zelf zaken op te pakken, door de eigen kracht in te zetten.⁷ Daarnaast is participatie belangrijk in relatie tot een vitaal Goeree-Overflakkee. Participatie speelt hier een belangrijke rol in, omdat er op deze manier ruimte geboden wordt om inwoners eigenaarschap te laten voelen voor maatschappelijke vraagstukken. Het is belangrijk dat participatie ten alle tijden als middel wordt ingezet en niet als doel op zich.

De Gemeente Goeree-Overflakkee gaat uit van twee vormen van participatie: 1) overheidsparticipatie; de overheid participeert in initiatieven van inwoners en initiatiefpartners, 2) samenlevingsparticipatie; de gemeente nodigt anderen uit om mee te denken. Kijkend naar jeugdparticipatie ligt bij overheidsparticipatie het initiatief bij de jeugd, de gemeente controleert en faciliteert waar nodig, maar doet dit alleen wanneer hier door de initiatiefnemers om gevraagd wordt. In het geval van samenlevingsparticipatie nodigt de gemeente jeugd uit om mee te denken, om niet over, maar met jeugd beleid te vormen.⁸

⁵ Verdrag inzake de rechten van het Kind (2002, 18 juli). Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://wetten.overheid.nl/BWBV0002508/2002-11-18>

⁶ Jeugdwet (2019, 1 juli). Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034925/2019-07-01>

⁷ Nota Maatschappelijke Participatie (verwacht in 2020).

⁸ Nota Maatschappelijke Participatie (verwacht in 2020).

2.2 Praktische kaders en niveaus jeugdparticipatie

Om een goede afweging te maken over de vorm van jeugdparticipatie die het beste bij de gemeente Goeree-Overflakkee past, moet er worden gekeken naar passende niveaus en kaders. Er zijn volgens het Verwey-Jonker Instituut vier niveaus van jeugdparticipatie te onderscheiden⁹:

- Informeren: de gemeente informeert de jeugdigen over thema's die op hen van betrekking zijn.
- Raadplegen: de gemeente raadpleegt jeugdigen over zaken die hen aangaan.
- Inspraak hebben: de gemeente geeft de jeugdigen inspraak, waarbij de nadruk ligt op het stimuleren van jeugdigen om in te spreken in gemeentelijk beleid. Ook betrek je jongeren bij de uitvoering hiervan.
- Stimuleren eigen initiatief: de gemeente stimuleert jeugdigen om eigen initiatieven te ontplooien en ongevraagd advies te geven.

Het is belangrijk vooraf te bepalen aan welk niveau behoefte is, zowel bij de gemeente als bij de kinderen of jongeren zelf. Er moeten gezamenlijk kaders worden opgesteld, denk aan wettelijke en budgettaire kaders. Dit bepaalt ook de mate van invloed die de jongeren zullen hebben en de mogelijke bevoegdheden die zij zullen hebben. Uit het onderzoek van Verwey-Jonker komt naar voren dat steeds meer gemeenten inzetten op inspraak en stimuleren eigen initiatief. Enkel informeren en raadplegen wordt minder.

3. Interne gesprekken

Er is met twaalf medewerkers van gemeente Goeree-Overflakkee gesproken. Zij hebben allemaal dezelfde vragen voorgelegd gekregen (Zie Bijlage 2). De functies van deze medewerkers lopen uiteen: medewerker jeugd, twee teamleiders sociaal domein, drie beleidsmedewerkers sociaal domein, de griffier, een directeur, een programmamanager, een medewerker marketing, de burgemeester en de wethouder sociaal domein.

3.1 Behoefte

Vanuit de gemeente Goeree-Overflakkee bestaan er geen concrete vormen van jeugdparticipatie. In Cliëntenraad Jeugd, Adviesraad Sociaal Domein en de dorpsraden kunnen jongeren (onder de 18) aansluiten, maar in de praktijk gebeurt dit (vrijwel) niet. Vanuit verschillende van deze raden is wel een poging gedaan om meer jeugd aan te trekken, maar dit is tot op heden niet gelukt. Daarnaast bestaat er bij verschillende politieke partijen een jeugdafdeling, zoals bij de ChristenUnie en de SGP. Jeugdparticipatie is momenteel dus minimaal vanuit de gemeente. Wanneer jeugd betrokken wordt, gebeurt dit voornamelijk ad hoc wanneer projecten zich hiervoor lenen. Er is echter geen vaste richtlijn of aanpak waarmee jongeren benaderd worden.

Het is een gedeelde mening binnen de gemeente dat een vorm van jeugdparticipatie een toegevoegde waarde zou zijn. Zowel vanuit de politiek als vanuit de gemeente wordt jeugdparticipatie als wenselijk gezien. Er wordt wel een duidelijke kanttekening geplaatst: het is belangrijk dat duidelijk wordt wat de behoefte is van de jeugd zelf en dit moet de leidraad zijn voor de uiteindelijke totstandkoming van een eventuele kinderraad of jongerenraad. Tijdens de gesprekken zijn verschillende redenen en doelen aan bod gekomen die duidelijk maken waarom een vorm van jeugdparticipatie wenselijk is. Overkoepelend wordt aangegeven dat jeugdparticipatie vergroten een doel op zich kan zijn. Afhankelijk van de vorm zijn er verschillende doelen te formuleren. Op politiek gebied kan een vorm van jeugdparticipatie de afstand tussen politiek en inwoner overbruggen. Het kan jeugd meer inzicht geven in de inhoud van een gemeenteraad. Ook kan dit de jeugd verbinden met de

⁹ Verwey-Jonker Instituut (2016). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland 2016*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.verwey-jonker.nl/doc/2016/staat-jeugdparticipatie-nederland-2016.pdf>

politiek en toekomstige politieke participatie vergroten. Andersom geeft dit de gemeenteraad een plek waar zij jeugd kunnen raadplegen voor advies.

Vanuit de gemeente kan er draagvlak worden gecreëerd onder jongeren door hen mee te laten praten over beleid en/of onderwerpen die op hen van toepassing zijn. Het kan jeugdigen helpen een mening te leren vormen en te leren adviseren. Daarnaast biedt jeugdparticipatie een kans om jongeren op Goeree-Overflakkee te betrekken en te horen.

3.2 Vormgeving

Als uitgangspunt wordt benoemd dat de vorm en inhoud van een kinderraad of jongerenraad door de jeugd zelf zou moeten worden bepaald. Dit betekent dat er vooraf geen kaders moeten worden opgelegd met betrekking tot onderwerpen. Wel moeten er duidelijke kaders worden bepaald met betrekking tot bevoegdheden. Vanuit de gemeente is het belangrijk om de jeugd te faciliteren in de vorm van jeugdparticipatie waar zij behoefte aan hebben, maar het daadwerkelijke bepalen van een scope zou aan de jeugd overgelaten moeten worden. Het is voor de hand liggend dat het over thema's moet gaan waar jeugd mee te maken heeft en waar zij interesse in hebben. Daarnaast wordt aangedragen dat de vorm eiland breed kan zijn in geval van een jeugdraad, maar dat er bij een kinderraad meer wordt gezien in een kerngerichte aanpak. Dit aangezien kinderen vooral gericht zijn op hun eigen omgeving. Wanneer het om de samenstelling van een kinderraad gaat, kwamen er een paar specifieke wensen naar voren. Zo wordt aansluiten bij de leefwereld van jeugd als de beste stimulator gezien om jeugd te benaderen en te betrekken bij jeugdparticipatie. Benaderen via school en sociale media zijn ook twee veelgenoemde opties. Deze kanalen kunnen gebruikt worden om jeugd te enthousiasmeren en de raad samen te stellen. Ook zouden er via school lessen aangeboden kunnen worden om het thema jeugdparticipatie, gemeente en gemeenteraad onder de aandacht te brengen. Er wordt belang gehecht aan een diverse samenstelling waarbij de jeugd op Goeree-Overflakkee zo goed mogelijk afgespiegeld wordt. Ook is het belangrijk dat de kinderraad of jeugdraad niet politiek gekleurd is. Het aanwijzen van een leeftijdsgroep blijkt lastig. Antwoorden varieerden tussen 10 en 23 jaar, maar in de meeste gesprekken wordt in ieder geval uitgegaan van middelbare schoolleeftijden (12-18 jaar).

Afhankelijk van de behoefte van de jeugd zelf kunnen zij bepalen hoe vaak ze bij elkaar willen komen. Er wordt vanuit gegaan dat dit niet al te vaak zal zijn, met name wanneer jeugd zelf thema's aandraagt of wanneer de gemeente advies vraagt. Vanuit de gemeente zal er gefaciliteerd moeten worden door het beschikbaar stellen van een ruimte. Ook zal er iemand beschikbaar moeten zijn om de raad te ondersteunen waar nodig. Nogmaals, is het van belang dat de vorm vrij is en dat jeugd dit zelf mag inrichten. Vanuit de gemeente worden enkel de randvoorwaarden en bevoegdheden bepaald.

3.3 Waarborging

Zoals onder het kopje '*behoefte*' al aangegeven, worden er verschillende voordelen gezien aan een vorm van jeugdparticipatie. Er worden ook een paar risico's benoemd waar rekening mee moet worden gehouden. Zo is het belangrijk dat de vorm van jeugdparticipatie goed gewaarborgd wordt. Het is een risico dat een jeugdraad of kinderraad vergeten wordt of te laat betrokken wordt, en daarmee niet zijn doel bereikt. Ook is het een risico dat er te weinig animo is onder jongeren voor het daadwerkelijke participeren, waardoor het mogelijk niet van de grond komt of snel weer doodbloedt. Er is dan ook aandacht nodig voor het goed opzetten om deze risico's te kunnen voorkomen. De verantwoordelijkheden en kaders moeten duidelijk zijn en alle betrokken partijen moeten goed verbonden zijn met de jeugdparticipatie.

Wanneer het de wens is om de politiek meer onder de aandacht te brengen onder jeugd, worden hier verschillende manieren voor aangedragen. Zo kan dit in de koppeling met scholen door lessen aan te bieden, die zelfs door de raadsleden gegeven zouden kunnen worden. Ook kan politiek en verscheidene onderwerpen die hierbij horen onderdeel worden van de agenda en dit waarborgen in de bijeenkomsten.

De waarborging in de ambtelijke organisatie is nog een vraagstuk. Over het algemeen komen er twee opties naar voren uit de gesprekken. Enerzijds kan er binnen de griffie een rol liggen, wanneer er een koppeling bestaat met de gemeenteraad en/of politiek-gerelateerde thema's. Anderzijds is het mogelijk dit in het sociaal domein op te pakken, bijvoorbeeld onder 'participatie'. Echter staat dit nog volledig open en zijn dit enkel opties die aangedragen zijn. Het wordt belangrijker geacht dat de jeugdparticipatie door iemand gedragen wordt die hier motivatie voor heeft en interesse heeft in deze vorm van participatie. Waar dit in de ambtelijke organisatie dan precies landt, is van ondergeschikt belang.

4. Externe gesprekken

Er zijn ook verschillende externe partijen betrokken om mee te praten over jeugdparticipatie. Hiervoor is er in gesprek gegaan met gemeenteraadsleden, kinderen en jongeren zelf en scholen.

4.1 Gemeenteraadsleden

Via mailcontact zijn politieke partijen die zitting nemen in de gemeenteraad van gemeente Goeree-Overflakkee gevraagd om mee te denken over jeugdparticipatie. Drie raadsleden hebben aangegeven mee te willen denken over jeugdparticipatie. Met hen zijn dezelfde vragen doorgenomen als met de interne organisatie (Zie Bijlage 2).

4.1.1 Behoeft

Vanuit sommige politieke partijen bestaat er een jeugdafdeling, het verschilt per partij hoe actief deze is. Er is echter uit het grootste deel van de politieke partijen op Goeree-Overflakkee geen georganiseerde vorm waarin jongeren betrokken worden. Vanuit de gemeenteraad is er behoefte aan jeugdparticipatie; dit kwam ook naar voren in de motie die in juli door de PvdA en ChristenUnie is ingediend.¹⁰ Jeugd wordt gezien als een belangrijke doelgroep op Goeree-Overflakkee, hen meer betrekken bij de leefomgeving is dan ook wenselijk. In politiek opzicht is er behoefte aan meer binding van jeugd aan politiek.

4.1.2 Vormgeving

De vorm is volgens de raadsleden vrijblijvend, zolang de kaders maar helder zijn. Het is belangrijk om aan verwachtingsmanagement te doen, zodat jeugd niet afhaakt door teleurstelling. Verder moet de keuze bij de jeugd liggen met welke onderwerpen zij aan de slag gaan. Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen kinderen en jongeren; hier kan niet dezelfde vorm voor worden ingezet, omdat dit twee verschillende doelgroepen zijn. Bij kinderen kan de focus meer liggen op informeren, bij jongeren meer op participeren. Het is belangrijk dat er een heterogene groep jeugd wordt betrokken. Daarnaast wordt er een kans gezien door onderwijs te betrekken in het verkiezingsproces. Ook wordt aangegeven dat het belangrijk is dat het niet te veel tijd kiest, jeugd heeft het druk en het moet wel haalbaar blijven, bijvoorbeeld door vier keer per jaar bij elkaar te komen.

4.1.3 Waarborging

Wanneer jeugdparticipatie niet goed gewaarborgd is, geeft dit afbreukrisico. Terugkoppeling naar jeugd en verwachtingsmanagement is daarom heel belangrijk. Deze kaders moeten

¹⁰ PvdA en ChristenUnie. (2019). *Motie Jongerenraad*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.goeree-overflakkee.nl/document.php?m=46&fileid=243944&f=208dd147595a2c84a5f65c68eff2a961&attachment=0&c=218786>

binnen de ambtelijke organisatie gesteld worden. Er zal ook aandacht moeten zijn voor de manier waarop de inbreng van jeugd gewaarborgd gaat worden. Jeugdparticipatie zou een plaats kunnen krijgen in de structuur van de gemeenteraad(svergaderingen).

4.2 Kinderen en jongeren

Al snel bleek dat er eigenlijk nog te weinig gekeken is naar hoe kinderen en jongeren zelf denken over hun betrokkenheid bij de gemeente. Om meer inzicht te krijgen in deze doelgroep, zijn er gesprekken gevoerd met de kinderraden van kinderdagverblijf 'Het Kinderpaleis', kinderen die via ASDGO en de burgemeester interesse toonden, de leerlingenraden van CSG Prins Maurits en de RGO, de jongerenafdeling van de SGP en jongeren van het Jongeren Activiteiten Centrum (JAC) in Middelharnis. In totaal is er met 14 kinderen (4-12 jaar) en 24 jongeren (12-18 jaar) gesproken.

4.2.1 Behoeft

Zowel kinderen als jongeren gaven aan het interessant en leerzaam te vinden om mee te denken met de gemeente. Kinderen vinden het leuk om creatief te denken en aan de slag te gaan en om plannen aan te kunnen dragen. Zij kunnen vanuit hun eigen perspectief goed vertellen waar zij behoefte aan hebben en wat zij bijvoorbeeld missen op Goeree-Overflakkee. Kinderen gaven aan zeker te kunnen meedenken over eiland brede onderwerpen, want zo zeiden zij: *'Een speeltuin in Ooltgensplaat is toch hetzelfde als een speeltuin in Ouddorp?'*. In tegenstelling tot de verwachtingen van volwassenen is een eiland brede aanpak dus zeker mogelijk, ook voor kinderen.

Vanuit jongeren is er behoefte om mee te denken over thema's en onderwerpen die hen aangaan, zoals vuurwerk en duurzaamheid. Jongeren hebben het idee niet altijd gehoord te worden, terwijl zij wel ideeën en meningen hebben over thema's die in de gemeente spelen. Daarnaast zien jongeren andere mogelijkheden en kansen dan volwassenen. Dit kan van toegevoegde waarde zijn. Kanttekening hierbij is wel dat als er niks met de ideeën en meningen van jongeren gebeurt, je ze ook snel weer kwijt bent.

4.2.2 Vormgeving

Kinderen kiezen heel nadrukkelijk voor óf een kinderraad óf een kinderburgemeester. Beide vormen is volgens hen niet eerlijk, want dan mag een kind alle leuke dingen doen met de burgemeester, terwijl de rest van de kinderraad dit dan niet mag. Zij zouden het liefst op regelmatige basis (een paar keer per jaar) bij elkaar komen op ideeën en plannen te bespreken; in tegenstelling tot een jongerenraad zou het hier om concrete thema's moeten gaan, zo opperden zij ideeën als: autoluwe straten of wijken, meer evenementen voor kinderen, aandacht voor kinderen met een beperking en binnen activiteiten met slecht weer. Zelf denken zij aan een leeftijdsgroep van 7 tot 12 jaar, met genoeg diversiteit. Zo geven zij zelf ook aan: *'verschillende kinderen mee laten denken zodat je verschillende dingen hoort, zo leer je ook goed met elkaar samenwerken.'*

De gemeente kan advies inwinnen bij jongeren, maar jongeren willen ook zelf ideeën en adviezen aan kunnen dragen. Er wordt waarde gehecht aan een vorm waarbij regelmatig bij elkaar gekomen wordt, om *face-to-face* te kunnen overleggen. Door jongeren zelf wordt het meest aan de leeftijden 14 tot 18 jaar gedacht, dan bestaat er wel variatie maar liggen de belevingsgebieden niet te ver uit elkaar. Sociale media speelt een belangrijke rol in het leven van jongeren, dit is dan ook een ideale manier om van een grote groep jongeren de mening te vragen. Een kleine, vaste groep jongeren kan met elkaar aan de slag en contact onderhouden met een bredere groep jongeren door middel van sociale media. Denk bijvoorbeeld aan Instagram of YouTube. Bij elkaar komen zo vaak als nodig, elke 1 à 2 maanden. Er kan ook gebruik worden gemaakt van commissies, die zich over verschillende onderwerpen buigen. Het is het handigst wanneer deze bijeenkomsten 's avonds of eind van de middag plaatsvinden. Voor het samenstellen van een jongerengroep is het gebruik van

sociale media en contact met de scholen handig.

4.2.3 Waarborging

Aan de kinderen en jongeren is ook gevraagd naar hoe we ervoor kunnen zorgen dat het initiatief over een jaar nog bestaat. Kinderen gaven aan dat het voor hen heel belangrijk is dat er iets met hun plannen gebeurt, of dat duidelijk wordt uitgelegd waarom een plan niet kan worden uitgevoerd. Dit om teleurstelling te voorkomen. Ook komen zij graag hun plannen presenteren bij de gemeente, om hun ideeën uit te leggen.

De jongeren gaven aan dat ze er belang aan hechten dat er iemand van de gemeente aangehaakt is. Zo kunnen zij hun ideeën en adviezen beter toelichten en overbrengen. Daarnaast zijn kaders belangrijk; wanneer er duidelijke verwachtingen zijn zal er ook geen teleurstelling ontstaan en is het duidelijk wat er met de adviezen gebeurt door middel van terugkoppeling.

4.3 Scholen

Via mailcontact zijn alle basisscholen op Goeree-Overflakkee benaderd. Om alle scholen te kunnen benaderen voor hun mening en dit laagdrempelig te houden, is ervoor gekozen om alle scholen een drietal vragen te mailen. Deze zijn:

- Denkt u dat er ruimte en/of behoefte is aan een vorm van jeugdparticipatie op ons eiland?
- In hoeverre denkt u dat de school hierin een rol zou moeten of kunnen spelen?
- Wanneer u hier ruimte voor ziet, welke vorm van jeugdparticipatie ziet u dan voor zich?

4.3.1 Behoeft en vormgeving

De vragen aan de scholen richten zich op 'behoefte' en 'vorm'. In totaal hebben zeven basisscholen inhoudelijk gereageerd. Zij zijn het met elkaar eens dat er behoefte is aan een vorm van jeugdparticipatie. Zo wordt er aangegeven dat kinderen een frisse blik kunnen hebben op verschillende onderwerpen, kinderen kunnen 'out of the box' denken. De scholen geven aan dat goed onderwijs hun kerntaak is. Wel kunnen zij bijdrage aan een kinderraad door te helpen met het afvaardigen en kiezen van leerlingen. Tot slot is de scholen gevraagd over de vorm van jeugdparticipatie. Er wordt voornamelijk wat gezien in een raad waarin de bovenbouw van de basisschool in vertegenwoordigd is en die een paar keer per jaar (minder dan 1x per maand) bij elkaar komt. Het is hierbij belangrijk dat deze raad goed gefaciliteerd wordt in tijd en middelen, zodat er ook daadwerkelijk iemand aan de slag gaat met de resultaten van de kinderraad.

5. Scenario's en conclusie

Huidig onderzoek heeft gekeken naar de centrale vraagstelling: **Welke vormen van jeugdparticipatie zijn er nodig op gemeente Goeree-Overflakkee?** Er is gekozen voor een behoeftepeiling om het onderwerp jeugdparticipatie zo open mogelijk te benaderen en in kaart te brengen waar er onder verschillende belanghebbenden behoefte aan is. Uit de behoeftepeiling komt naar voren dat er onder alle belanghebbenden behoefte is aan jeugdparticipatie. Kinderen brengen creatieve ideeën en hebben een verrassende kijk op onderwerpen. Jongeren kunnen daarnaast dienen als een klankbordgroep en zijn in staat om inhoudelijke feedback te geven. En het allerbelangrijkste: kinderen en jongeren zelf zijn ook gemotiveerd om te participeren!

Kijkende naar de niveaus van participatie van het Verwey-Jonker Instituut¹¹, ligt het

¹¹ Verwey-Jonker Instituut (2016). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland 2016*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.verwey-jonker.nl/doc/2016/staat-jeugdparticipatie-nederland-2016.pdf>

zwaartepunt van kinderp participatie meer op informeren en raadplegen en ligt het zwaartepunt van jongerenparticipatie op inspraak hebben en eigen initiatief stimuleren. Dit gezegd te hebben, zijn de volgende scenario's mogelijk:

Scenario's voor jongerenparticipatie (12-18 jaar)

1. Adviesvangers (VOORKEUR)

Uit de behoeftepeiling kwam naar voren dat er bij jeugdparticipatie niet een specifieke vorm de voorkeur heeft. Belanghebbenden geven aan dat het belangrijk is een vorm te kiezen die de jongeren zelf aanspreekt en waarbij sprake is van flexibiliteit. De vorm van adviesvangers past hierbij. In Bijlage 1 wordt uitgebreid toegelicht hoe deze vorm werkt. Bij deze vorm van participatie ligt de bal bij de jongeren; zij bepalen hoe zij hun informatie verzamelen en hoe ze hun adviezen geven, aangezien zij het beste weten waar jongeren behoefte aan hebben en hoe ze andere jongeren kunnen bereiken. Zelf gaven de jongeren aan te denken aan de inzet van sociale media. De gemeente faciliteert begeleiding en informatie over bijvoorbeeld het schrijven van een helder advies. Dit sluit ook aan bij de behoefte die de doelgroep zelf heeft uitgesproken. De nadruk ligt op participatieniveau 'inspraak hebben' en 'stimuleren van eigen initiatief.'

2. Jongerenraad of -panel

Een raad of panel is een vergadervorm die in een specifieke structuur gegoten is. De activiteiten van een jongerenraad komen overeen met die van adviesvangers: de nadruk ligt op het geven van gevraagd en ongevraagd advies over thema's die jongeren aangaan. Het verschil is dat het vergaderen de enige vorm is van de raad, terwijl adviesvangers op verschillende manieren hun informatie verzamelen. Sommige belanghebbenden hebben voornamelijk behoefte aan feedback, een soort klankbordgroep van jongeren. Een jongerenraad sluit hierbij aan. Daarnaast is de jongerenraad een vorm waarin kaders en verwachtingen helder zijn. Bij deze vorm van jeugdparticipatie ligt de nadruk op het participatieniveau 'inspraak hebben'.

Scenario's voor kinderp participatie (4-12 jaar)

1. Informeren (VOORKEUR)

Uit de behoeftepeiling komt naar voren dat er vanuit belanghebbenden een behoefte is om kinderen te informeren over (lokale) politiek en (jeugd)participatie, om zo kennis te vergroten. Hierbij ligt de nadruk op participatieniveau 'informeren'. De doelgroep kinderen geeft zelf ook aan dat ze eigenlijk nog niet echt weten hoe een gemeente werkt. Er zijn twee mogelijkheden genoemd, te weten:

- Samenwerking met het onderwijs: Maak gebruik van de bestaande schoolstructuur door lessen aan te bieden, zo kunnen raadsleden bijvoorbeeld langsgaan om kinderen te informeren over de lokale politiek en thema's die hierbij horen. De gemeente kan samen met het onderwijs bekijken of er een los lespakket opgesteld moet worden of dat er ingehaakt kan worden op lessen of weken waarin democratisch burgerschap centraal staat.
- ProDemos: Vanuit ProDemos worden er verschillende manieren aangeboden om kinderen en jongeren kennis te laten maken met politiek en participatie. Hun aanbod staat in Bijlage 1 benoemd. ProDemos wordt op verschillende scholen al ingezet, maar het kan de moeite waard zijn dit uit te breiden en structureel vorm te geven.

2. Kinderraad

In tegenstelling tot verwachtingen van volwassenen, geven kinderen aan graag te willen meedenken over eiland brede onderwerpen. Zij zien het vormen van een kinderraad wel zitten, waarbij zij voornamelijk adviseren op onderwerpen die de gemeente aandraagt. Hierbij ligt de nadruk op participatieniveau 'raadplegen'. Een kinderraad heeft diverse vormen, maar uit gesprekken met kinderen komt naar voren dat het in dit geval vooral gaat om ideeën ophalen. De kinderen komen ongeveer vier keer per jaar bij elkaar om zelf een

plan uit te werken en om mee te denken over onderwerpen die de gemeente aandraagt.

Sommige gemeenten verkiezen uit de kinderraad één kinderburgemeester, maar de kinderen die hebben meegewerkt aan dit onderzoek gaven specifiek aan liever gezamenlijk te participeren. Het naar voren schuiven van één kind als kinderburgemeester voelt voor hen oneerlijk. Daarnaast heeft de gemeente specifiek aangegeven op zoek te zijn naar een vorm van jongerenparticipatie waarbij er aandacht is voor het participatieniveau 'inspraak hebben'.

3. Doorlopende lijn (4-18 jaar)

Scenario's voor kinderparticipatie en jongerenparticipatie kunnen ook in het verlengde van elkaar liggen. Zo zou er een combinatie gemaakt kunnen worden van informeren op de basisschool naar plaatsnemen in de groep adviesvangers of jongerenraad op de middelbare school. Hierbij zou gebruik gemaakt kunnen worden van de kennis van Stichting Open Limonade (zie Bijlage 1).

Conclusie

Uit de gesprekken met interne en externe belanghebbenden kwamen twee voorkeursscenario's naar voren: 'adviesvangers' voor jongerenparticipatie en 'informeren' voor kinderparticipatie. Er kan worden gesteld dat er met name behoefte is aan jongerenparticipatie (12-18 jaar) in de vorm van adviesvangers. Jongeren geven aan gemotiveerd te zijn om mee te denken en om hun mening te delen. Adviesvangers is een vrije participatievorm waarin jongeren de regie pakken en eigen verantwoordelijkheid nemen. Hierbij is het van groot belang dat de gemeente kaders stelt en verwachtingen managet.

Desalniettemin zou het al heel mooi zijn als er één duurzame vorm van jeugdparticipatie bewerkstelligt kan worden. Op deze manier is Goeree-Overflakkee echt van jong én oud!

Bijlage 1: Vormen van jeugdparticipatie

Verschillende gemeenten in Nederland hebben jeugdparticipatie, in welke vorm dan ook, georganiseerd. Ter inventarisatie zijn verschillende van deze initiatieven doorgenomen. In deze paragraaf worden een paar van deze vormen kort besproken. Hierbij gaan we uit van vormen die binnen gemeente Goeree-Overflakkee ook mogelijk passend zouden kunnen zijn.

Kinderraad

Een kinderraad kent diverse vormen. Een kinderraad kan gekoppeld zijn aan een gemeente, maar bestaat soms ook op scholen of andere plekken waar kinderen samenkomen. Een voorbeeld is De Vreedzame Wijk van gemeente Utrecht.¹² In Utrecht bestaan al sinds 2000 verschillende kinderraden op wijkniveau. Zij werken op basis van de methodiek 'De Vreedzame Wijk' van Stichting Movisie.¹³ Deze methodiek vereist samenwerking tussen gemeente, basisscholen en bso's. Alle kinderen en begeleiders krijgen eerst een training over De Vreedzame Wijk waarin zij leren over conflicten oplossen en verantwoordelijkheid dragen voor je leefomgeving. Een Vreedzame Kinderraad komt drie keer per jaar samen en bedenkt een of meerdere acties om hun wijk een stukje vreedzamer te maken. Een sociaal makelaar ondersteunt de basisscholen en bso's bij het uitwerken van de ideeën en het netwerken zodat initiatieven van kinderen daadwerkelijk uitgevoerd kunnen worden. Een keer per jaar komen vertegenwoordigers van de Vreedzame Kinderraden bij elkaar op het gemeentehuis en voeren een debat met de burgemeester als voorzitter.

Een ander voorbeeld is 'de dag van de Kinderraad' van gemeente Leeuwarden.¹⁴ Op 11 april 2019 vond alweer de 15e editie plaats. De dag van de Kinderraad is vrijwillig; basisscholen mogen zelf bepalen of zij willen meedoen. Het project bestaat uit een lesprogramma en een raadsspel op het gemeentehuis. Kinderen bereiden zich in ongeveer 9 lessen voor aan de hand van het door gemeente Leeuwarden ontwikkelde lesmateriaal. Zij leren over politiek, democratie, debatteren en een voorstel maken. Deze lessen leiden tot het voorstel dat kinderen kunnen presenteren tijdens de dag van de Kinderraad. De deelnemende scholen komen in het voorjaar samen op het gemeentehuis. Deze grote kinderraad wordt voorgezeten door de burgemeester en de kinderborgemeester die het jaar daarvoor is verkozen. Voorzitters van elke school presenteren hun voorstel in vijf minuten en daarna vindt er per voorstel een debat plaats. De winnende kinderraad krijgt € 5.000 om hun plan tot uitvoer laten brengen. Daarnaast wordt het kind dat het best kan debatteren, verkozen als kinderborgemeester voor het hele jaar. De kinderborgemeester bezoekt samen met de burgemeester evenementen.

Kinderborgemeester

De inzet van een kinderborgemeester is een van de bekendere vormen van jeugdparticipatie. Op dit moment kent Nederland 45 kinderborgemeesters.¹⁵ Een kinderborgemeester is tussen de 9 en 12 jaar oud en de daadwerkelijke rol van een kinderborgemeester verschilt per gemeente. Jaarlijks wordt er een 'dag van de kinderborgemeester' georganiseerd, waar in 2017 zo'n 20 kinderborgemeesters op af

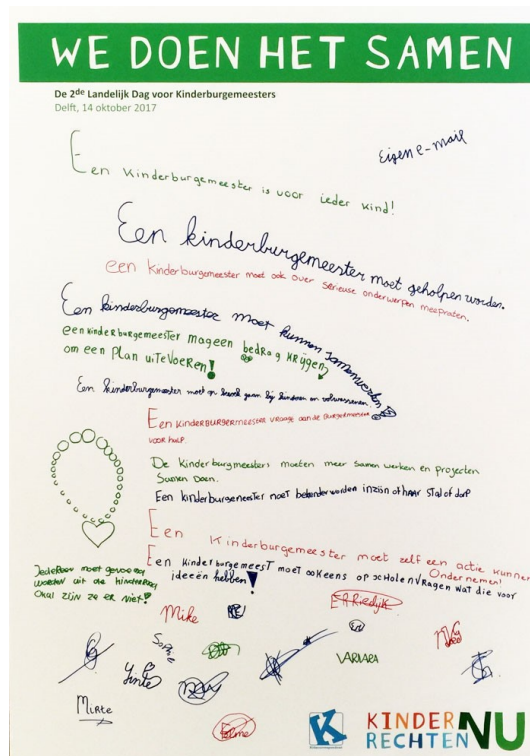
¹² Gemeente Utrecht (2018). *Kinderrecht in Utrecht*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/zorg-en-onderwijs/samenleven-welzijn/2018-05-informatieblad-Kinderrechten-in-Utrecht.PDF>

¹³ Stichting Movisie (2018). *De Vreedzame Wijk*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.movisie.nl/tool/vreedzame-wijk>

¹⁴ Gemeente Leeuwarden (2014). *Docentenhandleiding Kinderraad*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.gemeenteraadleeuwarden.nl/nl/file/21285/download>

¹⁵ Depuis, W., & Rumahlewang, D. (2019). *Handreiking kinderborgemeester en kindergemeenteraad voor gemeenteraadsleden, wethouders en burgemeesters*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van https://www.raadsleden.nl/sites/www.raadsleden.nl/files/documenten/handreiking_kinderparticipatie_de_schakel_naar_democratie.pdf

kwamen.¹⁶ Om gemeenten op weg te helpen is daar het 'Manifest van de Kinderburgemeesters' opgesteld door de kinderburchemeesters zelf. Het manifest heet 'we doen het samen' (zie Figuur 1). Hier staan dingen in als 'een kinderburchemeester moet kunnen samenwerken' en 'een kinderburchemeester moet zelf een actie kunnen ondernemen'.

Figuur 1. Manifest van de Kinderburgemeesters.

Jongerenraad

De jongerenraad is een vergadervorm die qua structuur en werkwijze kan lijken op de gemeenteraad.¹⁷ Het gaat hier meestal om een vaste vorm waarbij bepaalde stappen worden doorlopen en op vaste momenten bij elkaar wordt gekomen om te vergaderen. Dit betekent niet dat een jongerenraad gekoppeld hoeft te zijn aan een gemeenteraad. Een jongerenraad wordt meestal ingezet om te adviseren, dit kan zowel aan de gemeenteraad als aan beleidsmedewerkers zijn. Daarnaast kan dit advies gevraagd of ongevraagd zijn en zullen de adviezen gaan over onderwerpen die jongeren aangaan.¹⁸ De leeftijden die vertegenwoordigd zijn in een jongerenraad kunnen wisselen, vaak zie je leeftijden tussen de 15 en 23 vertegenwoordigd.

Een variant op de jongerenraad is het aanstellen van jongerenambassadeurs¹⁹. Een groep jongerenambassadeurs bestaat uit ongeveer uit 15 tot 18 jongeren in de leeftijdscategorie 15 tot 25 jaar. Deze jongeren kunnen solliciteren op een portefeuille waar zij affiniteit mee hebben. Deze portefeuilles worden geleid door beleidsmedewerkers die de jongeren

¹⁶ Nederlands Genootschap van Burgemeesters (2017). *Kinderburgemeesters*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.burgemeesters.nl/kinderburgemeesters>

¹⁷ ProDemos (2019). *Jongerenraad versus jongerengemeenteraad*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://prodemos.nl/voor-scholen/voor-het-mbo/jongerengemeenteraad/jongerenraad-versus-jongerengemeenteraad/>

¹⁸ Jongerenraad Ede (2019). *Jongerenraad*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.ede.nl/meedoen-en-meepraten/jongerenraad/>

¹⁹ Be Involved (2012). Toolkit jeugdparticipatie. Geraadpleegd op 19 november 2019, van http://www.st-alexander.nl/wp-content/uploads/2016/04/216_Toolkit-jeugdparticipatie_Be-Involved-Instrumenten-jeugdparticipatie-Gemeenten_20100033.pdf

begeleiden. De jongeren kunnen gevraagd en ongevraagd advies geven, met een aantal vaste adviezen per jaar.

Adviesvangers

In de afgelopen jaren is er echter een trend te zien waarbij gemeenten van deze traditionele(re) vorm van een jongerenraad af stappen. Zij richten zich op een vorm waarin het eigen initiatief van jeugd gestimuleerd wordt.²⁰ Zowel het ProDemos²¹ als het VNG²² berichten over alternatieven voor deze vorm van een jongerenraad. Een voorbeeld is het aanstellen van adviesvangers. Dit is een initiatief van Kuseema²³ waarbij een gemeente eigen (jongeren)adviseurs inzet. De adviesvangers zijn gebaseerd op het idee dat jongeren meer aan leeftijdsgenoten vertellen dan aan professionals. Bij deze vorm van jongerenparticipatie ligt de bal bij de jongeren; zij verzamelen de adviezen. Dit gaat op een informele manier, de adviesvangers gaan in gesprek met andere jongeren om ze te laten meedenken, meebeslissen, ideeën en meningen op te halen. De manier waarop ze dit organiseren en welke (creatieve) werkvorm ze bedenken, is aan de jongeren zelf. Wat ze ophalen delen zij vervolgens weer met de gemeente. Op deze manier kan een gemeente adviesvangers 'inzetten' om de mening van jongeren over een bepaald thema te achterhalen. De adviesvangers geven zowel gevraagd als ongevraagd advies. De gemeente helpt de jongeren door mee te denken en te zorgen dat de vragen van de adviesvangers beantwoord worden. Doorgaans zijn adviesvangers tussen de 14 en 21 jaar oud.²⁴ Maar het principe adviesvanger is op verschillende leeftijdsgroepen toe te passen. Kuseema helpt de nieuwe adviesvangers om hun rol goed op te pakken.

Digitaal jongerenplatform

Een nieuwere vorm van jeugdparticipatie is het openstellen van een digitaal jongerenplatform en/of –forum.²⁵ Een digitaal platform wordt ervaren als een laagdrempelige en makkelijke manier om jongeren te betrekken bij beleidsvorming. Een voorbeeld is Tjekkin, het digitaal jongerenplatform van gemeente Alkmaar.²⁶ Dit platform is gericht op jeugdparticipatie op het gebied van jeugdhulp. Zowel jongeren als functionarissen die te maken hebben met jeugdhulp, zoals ambtenaren, kinderrechtters, leraren en jongerenwerkers, kunnen een account aanmaken. Op het platform kunnen ideeën gedeeld worden en aansluiten bij zogenoemde 'vluchten'. Een vlucht wordt begeleid door een piloot (bijvoorbeeld beleidsmedewerker jeugd van de gemeente). In de vlucht kan iedereen zijn ervaringen delen om zo een bepaald einddoel te bereiken, zoals nieuw jeugdbeleid. Gemeente Alkmaar geeft aan dat het wel belangrijk is om deze online communicatie te combineren met offline communicatie, bijvoorbeeld een pizza-bijeenkomst om de resultaten te bekijken. Daarnaast kan een gemeente een 'community manager' instellen die elke dag een uur inlogt en relaties onderhoudt.

ProDemos

ProDemos is een partij die al ruim twintig jaar initiatieven en spellen organiseren om kinderen en jongeren te betrekken bij de democratie en rechtsstaat.²⁷ ProDemos werkt

²⁰ Verwey-Jonker Instituut (2016). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland 2016*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.verwey-jonker.nl/doc/2016/staat-jeugdparticipatie-nederland-2016.pdf>

²¹ ProDemos (2019). *Jongerenraad versus jongerengemeenteraad*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://prodemos.nl/voor-scholen/voor-het-mbo/jongerengemeenteraad/jongerenraad-versus-jongerengemeenteraad/>

²² VNG (2017). *Adviesvangers: Eigentijdse opvolger van de jongerenraad*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://vng.nl/adviesvangers-eigentijdse-opvolger-van-de-jongerenraad>

²³ Kuseema (2019). *Adviesvangers*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://kuseema.nl/adviesvangers/>

²⁴ Verwey-Jonker Instituut (2016). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland 2016*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.verwey-jonker.nl/doc/2016/staat-jeugdparticipatie-nederland-2016.pdf>

²⁵ Stichting Movisie (2018). *Zo betrek je jongeren bij beleid*. Geraadpleegd op 19 november 2019, van <https://www.movisie.nl/artikel/zo-betrek-je-jongeren-beleid>

²⁶ Zie voor meer informatie <https://www.tjekkin.nl/>

²⁷ Zie voor meer informatie www.prodemos.nl

samen met gemeenten, het onderwijs, provincies en rechtbanken. Zij bieden verschillende modules aan voor gemeenten om jongeren te betrekken bij de lokale politiek. De modules zijn voor scholen gratis, voor de gemeente zitten er soms kosten aan verbonden. De modules zijn:

1. **Klassenbezoek @Gemeentehuis** (gratis) = Voor het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. ProDemos legt tijdens een bezoek van een klas aan het gemeentehuis meer uit over de lokale politiek. De raadsleden spelen hierbij ook een belangrijke rol en kunnen meer vertellen over hun verantwoordelijkheden. ProDemos verzorgt een interactief educatief programma.
2. **Democracy** (4 dagen gratis met eenmalige bijdrage vervoerskosten) = Voor groep 7 en 8 uit het regulier onderwijs, praktijkonderwijs en speciaal onderwijs. Democracy is een interactief rollenspel waarbij leerlingen in het gemeentehuis een stad bouwen. Gastdocenten van ProDemos begeleiden het spel. Het spel brengt leerlingen kennis over democratische besluitvorming, argumenteren en consensus behalen.
3. **Kindergemeenteraad** (kosten voor gemeente) = Voor kinderen in groep 7 en 8 van de basisschool. ProDemos organiseert een kindergemeenteraad voor één dag voor meerdere scholen tegelijk. De kinderen worden op school voorbereid aan de hand van het Democracy spel. Docenten kiezen vervolgens een aantal kinderen die de school vertegenwoordigen bij de afsluitende kindergemeenteraad op het gemeentehuis. Elke school vormt een eigen fractie en gaat onder begeleiding van ProDemos aan de slag met een voorstel. Aan het einde van de dag vindt er onder leiding van de burgemeester een slotdebat plaats. Het winnende voorstel moet worden uitgevoerd door de gemeente.
4. **Jongerengemeenteraad** (kosten voor gemeente) = Voor jongeren tussen de 14 en 19 jaar op het vmbo, havo, vwo en mbo. ProDemos organiseert een jongerengemeenteraad voor één dag. Op deze dag vervullen jongeren de rol van gemeenteraadslid. Na het bepalen van het centrale thema gaan de jongeren in groepjes aan de slag met het bedenken van plannen die uitgevoerd kunnen worden door de gemeente. Docenten worden ook uitgenodigd om mee te doen, want dit sluit aan op het curriculum gericht op burgerschapscompetenties.

Stichting Open Limonade

Stichting Open Limonade ondersteunt gemeenten die willen starten met jeugdparticipatie of dit onderwerp verder willen uitdiepen. De medewerkers van de stichting gaan met de gemeente in gesprek over waar de behoefte ligt en maken hiervoor een plan van aanpak. Zo hebben zij bijvoorbeeld voor gemeente Barendrecht een doorlopende participatielijn opgericht²⁸. Kinderen van 10 tot 18 jaar worden op verschillende manieren betrokken bij de gemeente. 'Op de thee bij de burgemeester' is een terugkerend middel om de jeugdparticipatie te verhogen.

²⁸ Zie voor meer informatie <https://www.openlimonade.nl/projecten/>

Bijlage 2: Vragenlijst

In september 2018 heeft de Adviesraad Sociaal Domein een ongevraagd advies ingediend met betrekking tot het instellen van een Kinderraad op Goeree-Overflakkee. Daarnaast hebben de PvdA en de ChristenUnie in juli 2019 een motie ingediend over een jongerenraad. Naar aanleiding van het advies en de motie doen wij momenteel een behoeftepeiling bij interne en externe betrokkenen.

Behoefte

1. Welke initiatieven rondom jeugdparticipatie bestaan er al binnen de gemeente Goeree-Overflakkee?
2. Is er behoefte aan en ruimte voor een vorm van jeugdparticipatie op Goeree-Overflakkee?
3. Wat is het doel van het hebben van een vorm van jeugdparticipatie; waar draagt dit aan bij, wat levert dit op?

Vormgeving

4. Wat zou de focus van een vorm van jeugdparticipatie moeten zijn? (thema's/onderwerpen, denkrichtingen en denkvrijheid, dorp- of eilandbreed)
5. Hoe zou de samenstelling van een vorm van jeugdparticipatie moeten zijn? (welke leeftijden, scholen, dorpen, hoeveel jongeren, op welke manier richten we het verkiezingsproces in).
6. Op welke manier zou een vorm van jeugdparticipatie op Goeree-Overflakkee moeten worden georganiseerd? (hoe vaak komen ze bij elkaar, door wie wordt dit ondersteund/gefaciliteerd, gaat dit in vergadervorm of gesprekvorm, etc).

Waarborging

7. Welke voor- en nadelen worden er gezien voor de gemeente m.b.t. het oprichten van een vorm van jeugdparticipatie?
8. Op welke manier kan gewaarborgd worden dat politiek een onderdeel is van jeugdparticipatie?
9. Waar in de gemeente moet dit initiatief worden ondergebracht?

Gemeente Goeree-Overflakkee

Koningin Julianaweg 45

3241 XB Middelharnis

Postbus 1

3240 AA Middelharnis

T. 14 0187

info@goeree-overflakkee.nl

www.goeree-overflakkee.nl